

УДК 581.582.232/275.574.5.633

SHOHIMARDONSOY DARYOSI ALGOFLORASI BIOXILMA-XILLIGINING FARG'ONA VODIYSI KANALLARI ALGOFLORASI BIOXILMA-XILLIGI BILAN QIYOSIY TAHLILI

¹Yuldashova Muattarxon Pulatovna *dotsent., b.f.d**Farg'ona davlat universiteti*²Alimjonova Xolisxon Alimjonovna *professor, b.f.d.**O'zR FA Botanika instituti*³Normatova Sadbarxon Ravshanbek qizi *magistir**Farg'ona davlat universiteti*

ANNOTATSIYA

Maqolada, Farg'ona viloyatining Shohimardonsoy va Marg'ilonsoy daryosi algoflorasi bioxilma-xilligining Farg'ona vodiysi kanallari algoflorasi bioxilma-xilligi bilan qiyosiy tahlili keltirilgan bo'lib, bunda algoflora birmuncha o'ziga xos tarkibga egaligini ko'rsatdi. Unga ko'ra, algofloraning 5 ta bo'limga mansub 500 ta tur va tur xillari aniqlandi. Ulardan Cyanophyta - 59, Bacillariophyta - 363, Pyrrophyta - 10, Euglenophyta – 13, Chlorophyta - 48 ta tur va tur xillarini tashkil etdi.

АННОТАЦИЯ

В статье представлен сравнительный анализ биоразнообразия альгофлоры рек Шахимардонсуй – Маргилансуй Ферганской области с биоразнообразием альгофлоры каналов Ферганской долины. Установлено, что альгофлора имеет довольно своеобразный состав. Согласно результатам исследований, было выявлено 500 видов и разновидностей водорослей, относящихся к 5 отделам: Cyanophyta – 59, Bacillariophyta – 363, Pyrrophyta – 10, Euglenophyta – 13 и Chlorophyta – 48 видов и разновидностей.

ABSTRACT

The article presents a comparative analysis of the algofloral biodiversity of the Shohimardonsoy–Margʻilonsoy rivers in the Fergana region and the algofloral biodiversity of the Fergana Valley canals. The study revealed that the algoflora has a rather specific composition. According to the results, a total of 500 species and varieties of algae belonging to 5 divisions were identified. Among them: Cyanophyta 59, Bacillariophyta 363, Pyrrophyta 10, Euglenophyta 13, and Chlorophyta 48 species and varieties.

Kalit soʻzlar: algoflora, taksonomiya, muhit, oqim, tur va tur xillari, suv havzasi, ekologik, tabiiy muhit, suv oʻtlari.

Ключевые слова: альгофлора, систематика, окружающая среда, ручей, виды и виды, водоем, экология, природная среда, водоросли.

Key words: algal flora, taxonomy, environment, stream, species and types, reservoir, ecology, natural environment, algae.

Shohimardonsoy 2 Margʻilonsoy daryosi algoflorasi bilan Fargʻona vodiysi kanallari (KFMK, JFMK, ShFMK) algoflorasi qiyoslanganda algoflora uchun 126 ta suvoʻtlarining tur va tur xilari umumiyligi aniqlandi.

Umumiy tur va tur xillari soni Cyanophyta boʻlimida 9, Bacillariophyta 103, Euglenophyta 3, Pyrrophyta 1, Chlorophyta 10 tani tashkil etdi Unga koʻra, qiyoslanayotgan algofloralar umumiylik koeffitsiyenti 0,25 ga teng.

$$\frac{126}{312 + 314 - 126} = \frac{126}{626 - 126} = \frac{126}{500} = 0,25$$

Umumiy 126 ta tur va tur xillari ichidi Cyanophyta boʻlimidan 9 *Dactylococcopsis raphidioides* Hansg., *Oscillatoria chalybea* (Murt.) Gom., *O. deflexoides* Elenk. et Kossinsk, *O. woronichinii* Anissim., *Romeria gracilis* Koczw., *Lyngbya perelegans* Lemm. va boshqalar;

Bacillariophyta boʻlimidan - *Melosira varians* Ag., *Cyclotella planctonica* Brunth., *C. stelligera* Cl. Et Grun., *Stephanodiscus hantzschii* Grun., *Tetracyclus*

rupestris (A.Br.) Grun., *Tabellaria binalis* (Ehr.) Grun., *T. flocculosa* (Roth) Kuetz., *Meridion circulare* Ag., *Diatoma anseps* (Ehr.) Kirchn., *Opephora Martyi* Herib., *Fragilaria virescens* Ralfs., *Synedra actinastroides* Lemm., *Cocconeis pediculus* Ehr., *Rhoicosphenia curvata* (Kuetz.) Grun., *Mastogloia smithii* var. *lacustris* Grun., *Navicula cincta* (Ehr.) Kuetz., *Gyrosigma scalproides* (Rabenh.) Cl., *Cymbella affinis* Kuetz., *Gomphonema abbreviatum* Ag. Kuetz., *Nitzschia holsatica* Hust. va shu kabi boshqa turlar;

Euglenophyta boʻlimidan $\varnothing$ *Trachelomonas oblonga* Lemm., *T. Oblonga* var. *truncata* Lemm., *Phacus parvulus* Klebs kabilar oz sonda;

Pyrrophyta boʻlimidan $\varnothing$ *Cryptomonas obtorta* Conr. faqat bitta tur;

Chlorophyta boʻlimidan $\varnothing$ *Chlorella luteoviridis* Chodat., *Ulotrix zonata* Kuetz., *Schizomeris Leiblenii* Kuetz., *Oedogonium nodulosum* Wittr., *Cladophora facta* Kuetz., *Cosmarium subspeciosum* Nordst., *C. trilobulatum* Reinsch., *Closterium calosporum* Wittr., *C. nordstedtii* (Delp) Chodat., *C. jenneri* var. *robustum* f. *minus* Skvorts. kabi turlar umumiy hisoblandi (5.1.1 - jadvalga qarang).

5.1.1 - jadval

Shohimardonsoy – Margʻilonsoy daryosi algoflorasining Fargʻona vodiysi kanallari algoflorasi bilan qiyosiy tahlili

(Jaccar (V.M.Shmidt) formulasi boʻyicha $K_j = c/a + b - c$)

№	Boʻlimlar	Turlar soni				
		Shohimardonsoy - Margʻilonsoy daryosidagi tur va tur xillar, a	Kanallar - Margʻilonsoy daryosidagi tur xillar, b	Daryo va kanallar uchun umumiy turlar, c	Kanallar va daryo dagi jamiturlarsenti, a+b	Flora oʻxshashlik kofit senti, Kj
1	Cyanophyta	23	45	9	59	0,15

2	Rhodophyta	2	0	0	0	0,0
3	Chrysophyta	1	4	0	0	0,0
4	Bacillariophyta	237	229	103	363	0,28
5	Pyrrophyta	3	8	1	10	0,1
6	Euglenophyta	4	12	3	13	0,23
7	Chlorophyta	42	16	10	48	0,21
Jami: 7		312	314	126	500	0,25

Daryoda uchramagan turlardan: Cyanophyta boʻlimidan - *Merismopedia aeruginosa f. sphaerodictyoides* Elenk., *Merismopedia pulverea f. delicatissima* (W.et.G.S.West) Elenk., *Gloeocapsa minor f. dispersa* (Keissl.) Hollerb., *Oscillatoria agardhii f. aeguicrassa* Elenk., *Spirulina labyrinthiformis* (Menegh) Gom., *Romeria chlorine* Boecher va boshqalar; Bacillariophyta boʻlimidan - *Melosira granulata* (Ehr.) Ralfs., *Diatoma elongatum f. actinostroides* (Krieg.) Pr. Lavr., *D. hiemale var. mesodon* (Ehr.) Grun va boshqalar.; Euglenophyta boʻlimi suvoʻtlaridan - *Trachelomonas scobra* Playf.; Chlorophyta boʻlimi suvoʻtlaridan - *Draparnaldiella pumila* Meyer., *Cosmarium lagerheimii* Gutw. kabilar;

Shunday qilib, tadqiqot jarayonlari shuni koʻrsatdiki, Shohimardonsoy – Margʻilonsoy daryosi algoflorasi bilan Fargʻona vodiysi kanallari (KFMK, JFMK, ShFMK) suv havzalari algoflorasi qiyosiy tahlillari olib borilganda, turlar tarkibida 126 ta tur va tur xillari ikki havza uchun umumiy ekanligi aniq boʻldi. Turli suv havzalarining algoflorasini qiyoslab oʻrganish, qiyoslanayotgan havzalardagi oʻxshash turlarni va ularning flora oʻxshashlik kofitsenti (FOʻK) ni aniqlash imkonini beradi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Музафаров А.М., Эргашев А.Э., Халилов С. Определитель синезеленых водорослей Средней Азии. Кн. 11. -Ташкент: Фан, 1988 а. - С. 406-815.

2. Определитель пресноводных водорослей СССР. Вып. I. 1951; II. 1953; III. 1954; IV. 1951; VI. 1954; VII. 1955; VIII. 1959; X.(1) 1986; XI. 1982; XII.
3. Эргашев А.Э. Определитель протокковых водорослей Средней Азии. Кн. I, II. (Тетраспоровые—*Tetrasporales* и Хлорококковые— *Chlorococcales*). – Ташкент: Фан, 1979 а, б. – 344 с; 384 с.
4. M.Yuldashova, M. Nazarov, M. Djurabaeva. Katta Farg'ona kanali algoflorasining taksonomik tahlili. "Journal of new century innovations" international interdisciplinary research journal. Volume 17 Issue 3. November 2022. <http://www.newjournal.org/>.
5. A.E.Normatov, M.Yuldashova, G.J.Baxtiyorova, D.I.Po'latova. Farg'ona neftni qayta ishlash zavodi oqava suvlarini suv o'simliklari yordamida tozalashga oid tadqiqotlarni tahlili. FarDU ilmiy habarlari. 2023/№2. – B. 67-70. <https://slib.uz/uz/journal/view?id=142>.
6. M. Yuldashova, S. Khaydarov, D. Rahimova, D.Abduganiyeva. Taxonomic analysis of lake algoflora located in vodil village of Fergana valley. SCIENCE AND INNOVATION INTERNATIONAL SCIENTIFIC JOURNAL VOLUME 2 ISSUE 10 OCTOBER 2023 UIF-2022: 8.2 | ISSN: 2181-3337 | SCIENTISTS.UZ. <https://doi.org/10.5281/zenodo.8436111>
7. M. Yuldashova, Khaydarov S., Rahimova D., Abduganiyeva D. Taxonomic and Comparative Analysis of Algoflora of Channels of Fergana Valley. A Journal for New Zealand. Vol 12 Issue 04 2023 ISSN NO: 2230-5807. – B. 63-67. <https://biogecko.co.nz/index.php/journal/article/view/9>.
8. Yuldashova. M., Mo'ysinova. X., Karimjonova. G., Abdug'aniyeva. D. Farg'ona viloyati Vodil qishlog'ida joylashgan ko'l algoflorasining taksonomik tahlili. Educational Research in Universal Sciences, 2023. 2(16), 549–552. Retrieved from <http://erus.uz/index.php/er/article/view/5035>